

tat arra is, hogy az ifjúkori lelki kisiklások okait és mechanizmusát csak akkor értjük meg, ha nemcsak a normális, hanem az abnormis lelkiakat ismeretével is rendelkezünk. — *Boda* tanulmányát teljes egészében el kell olvasnia minden pedagógusnak, aki a szelekció kérdésével foglalkozik. E tanulmány alapelvei nagy haladást jelentenek a régebbi szelekciós elméletekkel szemben. Ad egy személyiségi (jellem-) lapot is, mely karakterológiai hasznosíthatóságával tűnik ki.

Békési Gizella.

Pedagógiai Szeminárium. f. évi októberi számának első cikke *Imre Sándor dr.*-nak, a Fővárosi Pedagógiai Szemináriumban *A nevelés mai kérdései* c. előadásorozatának bevezetőjét közli.

Jankovits Miklós dr.: *Ausztria népoktatásának fejlődése a világháború óta* címmel írt nagyobb tanulmányt. Kifejti, hogy Ausztria oktatásügyében négy periódust kell megkülönböztetnünk. Az első szakasz az 1869. első népoktatási törvény megalkotásától az 1883. újabb törvény életbeléptéig, a második 1883-tól Ausztria összeomlásáig, 1918-ig, a harmadik szakasz 1918-tól 1933-ig, a negyedik 1933-tól napjainkig tart. Ezek közül a harmadik és negyedik szakasz vetett fel, a régi Herbert pedagógián felépült iskolarendszerrel szemben sok figyelemreméltó pedagógiai újítást. A harmadik szakasz reformjai akkor kezdődnek meg, amikor bizonyossá vált a szomorú tény, hogy a hírhedt Saint-Germaine-i szerződés a régi 300.000 km² kiterjedésű és 24 millió lakosú nagy osztrák császárságból egy 84.000 km² terjedelmű és 6¹/₅ millió lakost számláló kis köztársaságot formált. Az új állam helyzete és feladatai, a forrongó, nyugtalan, nehéz élet politikai és gazdasági kérdései az oktatás és nevelés kérdéseit is kétségtelenül közelről érintették. Reformok után reformok jöttek, melyek az 1920. évi kísérleti tanterv után végre is az 1926. évi végleges tantervhez vezettek. — Az új tanterv alapelvei több modern pedagógiai és módszertani kérdést juttattak érvényre. Így hangsúlyozták a *helyhez való kötöttség elvét*, mely lényegében a szülőföldismertetés és helytörténet tanítását jelenti. A tanításban érvényesíteni kívánja az *összpontosító tanítás* elvét (Gesamtunterricht), mely a tantárgyi széttagolással szemben a művelődési anyagok természetes, életszerű összefüggések szerint való tárgyalását írja elő. Nagy súlyt helyez arra, hogy a tanulók *önálló cselekvő munkálkodásai* a munka erkölcsi és szellemi művelő értékének figyelembevételével a tanításban kifejezetten biztosíthatóak, úgy azonban, hogy a feldolgozás, közlés és tervszerű gyakorlás *tényleg a tanítás eredményességéhez is vezessen*. Végül hangsúlyozza, hogy *a tanulók egyéniségének és fejlődésének figyelembevétele* mint fontos pedagógiai-élelteni elv jusson érvényre.

Ebben az időben szervezik meg a régi osztrák polgári iskola (Bürger-schule) utódját, a Hauptschulét, melynek új szervezete és tanterve inkább középiskolai jelleget mutat és kisebb helyeken a gyakorlati életre nevelő programja mellett azt a célt szolgálja, hogy főleg a tehetségesebb tanulók minden különösebb nehézség nélkül a középiskolákba is átléphessenek. — Amint látjuk, az osztrák oktatásügynek ez a harmadik szakasza az iskolák életében sok értékes pedagógiai gondolatot juttatott érvényre. Kár, hogy a forrongó politikai élet az iskolák életébe is sok szenvedélyt és nyugtalanságot vitt be.

Meg kell állapítanunk azt is, hogy ez a reform a tanítás ügyének előbbrevitele mellett a nevelési kérdéseivel már kevesebbet foglalkozott. Az iskolák munkájában nem volt lélek, hiányzott az a lendítő erő, mely a nevelők munkáját a didaktikai tevékenységeken felül erkölcsi hivatássá avatta.

A változást ezen a téren az osztrák közoktatásügy fejlődésének negyedik szakasza hozta meg, mikor az 1933. politikai átalakulással az állam élet fundamentumává, mint pozitív erkölcsi értékeket, a hazafiságot és vallásos szellemet tették. Az új állami berendezkedés alapelve a *népközösség* (népies gondolat), a *nemzeti eszme* és a *vallásosság* kifejezett hangsúlyozása lett. Az oktatás kérdései mellett nevelési kérdések kerültek homlokterbe, melyek az ifjúságnak egy mindenekfelett *vallás-erkölcsi világnézet* alapján az otthonához, szülőföldjéhez, a hazához és nemzetéhez való viszonyát szabályozták.

A folyóirat következő értekezésében *Dr. Irmédi Molnár László: Kiránduló helyek Budapest környékén a földrajzi alapfogalmak tanításához* címen nyújt értékes tapasztalati anyagot.

Vajda Piroska: Tanévkezdés az elemi leányiskola VIII. osztályában c. cikkében arról panaszkodik, hogy a tulajdonképpen még minden tanterv és utasítás nélkül működő népiskolai VII. és VIII. osztályokban az itt tanítónak milyen sok nehézséggel kell megküzdeniök. (Nekünk itt az a véleményünk, hogy éppen ezért ezeket az erőltetetten megszervezett kísérleti intézményeket meg kell szüntetni s a fővárosban és másutt is hazai népoktatásügyünk törvényes kereteihez kell mielőbb visszatérni.)

A lap további részében mintatanításokat közöl, majd könyv- és folyóirat-szemlét ad, végezetül *Nyireő Éva* a fővárosi pedagógiai könyvtár céljait és rendeltetését fejtegeti s megállapítja, hogy a meg nem érdemelt sorsra jutott és az 1933-ban felozlatott Országos Pedagógiai Könyvtár misszióját a Fővárosi Pedagógiai Könyvtárnak kell majd betölteni.

Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny f. évi október havi 2. száma csaknem egészében az Országos Középiskolai Tanáregyesület Balatonfűreden tartott 49. rendes közgyűlésének anyagát tartalmazza. A tisztviselők évi jelentései mellett különös érdeklődésre tarthat számot *Dr. Madai Gyula* emelkedett szellemű *elnöki megnyitója*, amelyben a középiskolai tanári rendnek kulturális munkásságát méltatja. Beszédében részletesen kitér az 1934. évi XI. t.-c.-el megalkotott új középiskolai reformra és az 1935. évi VI. t.-c.-el megszervezett tanügyi közigazgatási törvényjavaslatra. Kifejti, hogy az új gimnázium legyen a nemzet szellemi kiszolgálására hivatott osztálynak az iskolája. Reméli, hogy a gimnáziumi reform után a polgári iskolai és szakiskolai reform is sorra jön, amelyek által sikerülni fog a gimnáziumot valóban szellemi elit-iskolává átalakítani s a középiskolákat ma veszedelmesen ostromló tömegeket más gyakorlati iskolák, s így végeredményképpen a produktív élet felé terelni.

A folyóirat novemberi 3. számában *Bihari Ferenc* a hazai középiskolák mult tanévi *Értesítőinek* értékes szemléjét adja. Belőle a középiskolák belső életének mozzanatairól vehetünk tudomást, egyben összefogóan látjuk azt a kulturális munkásságot is, melyet a magyar középiskolák tanársága a nemzeti művelődés előbbreviteléért kifejt.